

Beleidsplan Actief burgerschap en sociale integratie

Burgerschap is geen vak. Bij burgerschapsvorming zijn kennis, vaardigheden en houdingen belangrijk. Dit kan worden bereikt door het oefenen van democratische principes in de klas en op school, het bijdragen door leerlingen aan de kwaliteit van de school door ze verantwoordelijkheid en ruimte voor initiatieven te geven. Leren door doen dus. De school is een oefenplaats voor goed burgerschap. Op de Wereldweide staat rustig werken met elkaar centraal. Onze school is een school waar iedereen zonder onderscheid naar godsdienst of levensovertuiging of wat voor kenmerk dan ook, welkom is. Wij streven ernaar onze kinderen goed voor te bereiden, zodat zij straks hun weg kunnen vinden in de veelheid van mogelijkheden. Zodat zij zich als mens kunnen ontplooien en zich in de maatschappij een eigen plaats kunnen verwerven. We zullen kinderen moeten leren kiezen, rekening houdend met alle positieve en negatieve zaken en met respect voor de overtuiging van anderen. We willen kinderen leren samen te bouwen aan een wereld waarin wederzijdse verdraagzaamheid en respect beter tot ontwikkeling kunnen komen. We willen een leeromgeving creëren waarin kinderen ondervinden dat samenwerking nuttig en aangenaam is. We zorgen ervoor dat de school openheid, warmte en een goede sfeer uitstraalt en waar ontmoeten en ontdekken sleutelwoorden zijn. Burgerschap is niet bedoeld om brave burgers voort te brengen. Op de Wereldweide leren wij de kinderen, door actief handelen en democratie binnen een pluriforme samenleving, dat zij recht hebben op een eigen mening met respect voor diversiteit.

Kenmerken van de “omgeving” en de leerlingen

De Wereldweide staat in het Veluwe dorp Wezep. Er heerst een echte wijkcultuur op onze school. De ouders (en kinderen) zijn sociaal, vaak bereid de school en elkaar te helpen, respecteren elkaar en hebben een positieve, kritische insteek. Over het algemeen zijn ouders bij de school betrokken, doordat daar vanuit school aandacht voor wordt gevraagd door middel van werkgroepen, bijeenkomsten en activiteiten. De groep ouders/verzorgers kenmerkt zich als een groep met een diverse achtergrond/opleiding. Er is variatie in geloofsovertuigingen. De school is een afspiegeling van het dorp/de wijk en van de maatschappij. Onze leerlingen groeien op in een steeds complexere, pluriforme maatschappij. Omdat zij nu al deel uitmaken van de samenleving vindt onze school het van belang om haar leerlingen op een goede manier hierop voor te bereiden.

Risico's

De ouder-en leerling-populatie en de cultuur laat indirect gevolgen zien voor ons beleid m.b.t. actief burgerschap en sociale integratie. Doordat leerlingen in aanraking komen met andere (niet westerse) geloofsovertuigingen, culturen en gewoontes is het van belang dat zij een open houding hebben. Wij zijn van mening dat dit niet alleen voor de leerlingen belangrijk is, maar ook hun ouders en verzorgers dienen deze open houding aan te nemen. Als school zien wij enkele risico's die de ontwikkeling van goed burgerschap belemmeren.

- Er ontstaat een tendens dat wij steeds meer in een individuele maatschappij leven.
- Mensen houden steeds minder rekening met elkaar en zijn steeds meer gericht op de eigen persoon en/of het eigen gezin.

Visie

Op de Wereldweide is ons streven kinderen goed voor te bereiden, zodat zij straks de houding, kennis en vaardigheden bezitten om goed te kunnen functioneren in een snel veranderende en multiculturele samenleving. Vanuit onze openbare identiteit vinden wij het belangrijk dat leerlingen op een bewuste manier in het leven staan, waarbij ze niet alleen respect hebben voor elkaar en andere culturen en gewoonten, maar ook naar anderen omzien. Daarbij hoort ook het tonen van betrokkenheid, waarde hechten aan mens, omgeving en materiaal en trots zijn op jezelf en anderen.

Door op de Wereldweide voldoende communicatieve vaardigheden te verwerven leren onze leerlingen met respect naar ieders beargumenteerde mening te luisteren, elkaar uit te laten spreken, te discussiëren en debatteren. Aan het einde van de basisschool hebben onze leerlingen genoeg bagage om de samenleving vol zelfvertrouwen tegemoet te treden, om zelf initiatieven te nemen en daarmee een actieve rol in onze samenleving te kunnen vervullen.

Hoofddoelen

---

1. We voeden onze leerlingen op tot fatsoenlijke evenwichtige mensen die respectvol, vanuit duidelijke waarden en normen, omgaan met de medemens.
2. Wij voeden onze leerlingen op tot personen, die weten wat democratie inhoudt en die daar ook naar handelen. Ze leren hun mening over maatschappelijke thema's te verwoorden en open te staan voor andere ideeën.
3. We voeden onze leerlingen op tot mensen, die initiatieven nemen en/of actief betrokken willen zijn bij de samenleving, gericht op samenwerking.
4. We voeden onze leerlingen op tot personen die kennis hebben van, vaardigheden bezitten en respect hebben voor andere opvattingen en geloofsovertuigingen.
5. Wij voeden onze leerlingen op tot mensen met een cognitief en sociaal zelfvertrouwen, die met een open houding in de samenleving staan.

Hoofddoelen worden bereikt door:

In iedere groep maken we gebruik van verschillende methodes, waarbij actuele gebeurtenissen worden besproken. Door gebruik te maken van teksten, presentaties en filmpjes halen we de informatie binnen. In klassengesprekken, overleg momenten, groepsbesprekingen leren we van en met elkaar.

We gaan uit van ons motto: Daltonschool voor kanjers!

Democratie:

In het onderwijs is het aanleren van een democratische houding een belangrijk aspect. Het ontwikkelen van die houding is gebaat bij continuïteit, herhaling en impliciete en expliciete beïnvloeding. Het opdoen van ervaringen en reflectie daarop is cruciaal. Democratie gaat ook over keuzes maken. Democratische vaardigheden en houdingen hebben vooral betrekking op de alledaagse omgangsvormen.

Einddoel democratie:

- kennis over de democratische rechtstaat en politieke besluitvorming; democratisch handelen en de maatschappelijke basiswaarden.

Participatie:

Meedoen aan de samenleving kan zich afspelen op verschillende niveaus. (klas, school, vereniging, buurt, stad, regio enz.) Participeren is afhankelijk van motivatie: het willen participeren. Voor de meeste kinderen geldt dat zij graag mee willen doen, meedoen in sociale verbanden, meedenken over oplossingen en meebeslissen over zaken die hen aangaan. Participatie vereist inzicht en vertrouwen in eigen kunnen. Een geleidelijke opbouw van participatiemogelijkheden en positieve ervaringen zullen bijdragen aan het ontwikkelen en in stand houden van de wil om te participeren.

Einddoel participatie:

- kennis over de basiswaarden en mogelijkheden voor inspraak en vaardigheden en houding die nodig zijn om op de school en in de samenleving actief mee te kunnen doen.

Identiteit:

De identiteit van een leerling wordt gevormd in de relatie met anderen, terwijl die identiteit weer bepalend is voor de manier waarop de sociale omgeving wordt vormgegeven. Een leerling zal een balans moeten vinden tussen enerzijds zelfrealisatie en het leven volgens eigen waarden en normen, en anderzijds de grenzen en beïnvloeding van de omgeving. Dit brengt onzekerheden met zich mee. Net als voor participatie geldt voor identiteit dat leerlingen moeten leren om te gaan met deze onzekerheden door flexibel en kritisch te zijn en te leren om terug te vallen op een eigen morele basis en gevoel van eigenwaarde.

Einddoelen identiteit:

- verkennen van de eigen identiteit en die van anderen;
- voor welke levensbeschouwelijke waarden sta ik en hoe maak ik die waar?

Oriëntatie op jezelf en de wereld

Veel zaken rond burgerschap komen aan de orde in de lessen Wereldoriëntatie, taalonderwijs en Zien. De door ons gebruikte methoden schetsen een realistisch beeld van de maatschappelijke werkelijkheid, waarin zich problemen kunnen voordoen als discriminatie of racisme. Kinderen begrijpen dat discriminatie ontoelaatbaar is en een reden voor verzet. Ze leren inzien dat vooroordelen voortkomen uit stereotype denken. Ideeën over vermeende inferioriteit (minderwaardigheid) of superioriteit van groepen mensen worden aan de kaak gesteld. Onze methodieken gaan uit van een pluriforme samenleving. Er wordt aandacht geschonken aan verschillen tussen mensen en groepen op uiteenlopende terreinen als familie- en gezinsrelaties, leefgewoonten, woonvormen, taal, kunst, religie, waarden en normen. De kinderen ontdekken dat zich ook binnen etnische groepen zelf verschillen kunnen voordoen. Verschillen worden overigens niet benadrukt, maar komen, evenals overeenkomsten, op een vanzelfsprekende manier aan de orde. Er wordt aandacht besteed aan sociale relaties tussen mensen met verschillende achtergronden. Volwassenen en kinderen gaan op een fatsoenlijke manier en respectvol met elkaar om, ongeacht hun maatschappelijke positie, leeftijd, sekse of etnische achtergrond. Relaties worden gekenmerkt door gelijkwaardigheid, samenwerking en solidariteit. Onze methodieken benadrukken dat alle mensen dezelfde rechten hebben. Personen uit uiteenlopende groepen nemen gelijkwaardige posities in. Mensen kunnen verschillende maatschappelijke posities bereiken, van hoog tot laag. Maatschappelijke betrokkenheid ontstaat niet door confrontatie met ideeën, maar door daadwerkelijke ervaringen in dagelijkse relaties. Morele opvoeding binnen de klas moet worden verbonden met praktijkervaringen binnen en buiten de school. Een poging om normen en waarden in geïsoleerde vorm via het onderwijs te herstellen blijkt niet effectief te zijn. Door leerlingen de gelegenheid te geven om morele opvattingen te ontwikkelen en te toetsen aan de hand van concrete (maatschappelijke) ervaring, komt burgerschapsvorming pas tot zijn recht.

Gedragprotocol, pestprotocol en veiligheidsbeleid

De dagelijkse gang van zaken, schoolregels, schoolcultuur kunnen worden gezien als een aanbod en bevordering van sociale integratie. Op de Wereldweide gelden de Kanjerregels. Deze gelden van groep 1 t/m 8 en zijn in iedere groep zichtbaar en tevens ook bij de kinderen bekend.

Iedere gebeurtenis is te herleiden naar één van deze hoofdafspraken en op deze manier wordt voorkomen dat iedere groep verdrinkt in vele regels en afspraken. De Kanjerregels zijn helder en worden altijd aangehaald bij gebeurtenissen. De Wereldweide heeft ook een gedragprotocol, een anti-pestprotocol en een veiligheidsbeleid waarin een gedragscode is opgenomen voor alle betrokkenen bij de school.

Kwaliteitszorg: rapportage en evaluatie

Jaarlijks evalueren we ons handelen en de werkwijze tijdens de studiedag aan het einde van het schooljaar. Het beleidsplan wordt daarbij kritisch doorgenomen, aangepast waar nodig en op onze website geplaatst ter informatie aan de ouders en verzorgers.